

ארכיאולוגיה וריבוי

כיצד נקבע את ים השוואה?

*תוכנית

דור גולינגר

לומר דור
המחוק אליו יוסק גולינגר זיל
שנספה בשואה – כ"א באירן תש"ד

מאמר שפירטם באחרונה דני סיגל בנושא השוואה מסתהים במלים אלה:

השואה עצמה יוצרת משקע כבד של אמביוונטריותה. מעטים האושנחים להונרים עצם נאכ' והאמת היא שהיהנו היה ניכלים ליהוות כל בן יהוד גועם לו יכוננו לנו לאחיהם מתרן אריסטות. אבל הגדרה המכרעת בענין זה אינה התרה האmbיוונטריה הזאת אלא המיקום ההולם של היהודים מיידראים לבואב זהה בתה' הרגם של דני היומאים שלנו כיהודים...¹

מאמר זה הוא ניסיון למצואו את הזמן ומקום השואה בחיה' הימים שלנו כיהודים. ראשית נסקרו בקשרה את קיום יום השאה בעבר וההווה. אחר כך נצבע על העווות המאפיינות את תרגוג הקאים, ובמסוף נעללה שמי' העזקה ורלהחבה שעלה הנרגג הזה. אז מקרים מאור שעצועים אלה יעורו דין במושא והאך יריבלו למעשה.

חוילות יום השוואה ומונחי�ו

ב-20 באפריל ו-1950 קיבל הכנסת את החלטה דלקמן:

* יוז מרגום והחבה של מאמרי "Judaism Vol. 37, No. 4 (Summer 1984), pp. 52-64 Judaism Vol. 37, No. 4 (Summer 1984), pp. 52-64 Danny Siegel, Angels, New York 1980, p. 69

¹ וילקמן החומר התה' לקות מכתבו של יונתן אנטיקליפרט "Holocaust Remembrance Day", יידאקייה, ברק ח', טורים 1916-1917. אך מזכיר שקיומה מורתה בין חלק מובהר שילך לבן זיל ובר

۱۳۷

סגרה כל בתי הפשעומים בערב יום השאה.⁶
 הרובנות הראשית לישראל ממללת התהדרה הדואת. מגימוקים שעורר סביר
 בהמשך הרבענות קבעה את עשרה בתบทה כ"זים הקדושים הכללי". שבאו אשים ממשיכים את
 ה"ארצ"יט" של קורביידם שניגנסו בשואה ווות פטריות לא גודעו. עלי-גי. המהוות הרבענות
 יש לומר תפילה "יזרכו" מיזהרת ביהי הנכסות אוחז קדאי ההונרה. כן צערן להיליך גראה
 ונשמה. למלמור משניות לעלוי נשמות הקדושים.ומי שאי ההורי בחדים ישחן באמרות

הכוננה הוה אעתוגה מCKER מCKER וקעגעט אoit יומן ל'בנארדס ניטן בעל שגען גוים גיטאות — יומן זכרון עולם לבייחדישראאל².
ומרד הגיטאות מרבי נורוק. ח"כ מטעם המומיי, אשע העיז את ההחלטה בכנסת, הסבר את
הגיטאות לקביעה מיום ולבירת הארץ:

אללה' צד' צד' הילך הנוצע ליום השגאה. אבל בצד מקרים אח' יומם המשא
השוגה' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד'
השוגה' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד'
השוגה' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד'
השוגה' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד' רשותה' ורשותו' צד' צד'

ב-1953 העברה הענין את "חוק זיכרון ושותה והגבורה" לשרם. חוק שמכורחו הרקם מס' י"ד ושם "בירושלים". אחד התפרקדים של המוסד היה מארם, מרבה הוה תצער היו בשנות ההמישרים ריק ישראליים מודדי נורקי ואילם. בראותה תקופת לה נערכו טקס זיכרון ושם. בתעצהה מכך. יום הרב ליום ויום השוואת זיכרונות ותפוצתם לא היה. האזנה הצעת חוק שנענו להפוך את יום זיכרונות ותשואותם ליום כ"ז בניסן כהיום ההמלשלחה הרגבליה פה אורה במשגנין באפריל 1959. ההצעה שבדקה עת יום כ"ז בניסן כהיום ההזכירון לשוואה ולגבורתה, וכן קבע שמי דרכות זומיהה בכל

הנכונות עצמה מחד קובץ ה- ומאחוריו לא נמצאה כל תוצאה של הנטה רוחם. לדוגמה במאמר „יערכו עולם“ – פוליטיקאי אחד אמר לו: „ההשראת הלאומית היה לנו מושג אחד, שמי יקח את השם ‘ה’?“. H.J. Zimmeis, The Echo of the Nazi Holocaust in Rabbinic (השם' ח), עמ' ۲۷۰-۲۷۱.

9 מוציאים אצל הולן י. עיקבסון, י. טופסמה מהגדרות מיהודיה שברוחה יהודית. קיימים מוגנה הילטה זו נזקיבה בה בשנת התשנ"ז וטופסמה בתקופה של כהן ג'ת, תל אביב, 1981. 498

10 הוראות אלה מופיעות בהבבורה "ג'ל" (9) וכן בכל קורש שנה בשפה. ספר השנה הרשמי של היכל שלמה, שהוחול להופיע בשנות שמש. שם, לצ"ע שיר שהראה עצמן ונזכר לראשונה ב"לה רונם מגנומט" (שנמצא בחלק האחרון מהוותה התאזרחי). אגדה זו מוסיפה כי הדרישות הדרשו

የኢትዮጵያ ቤትና የዕለታዊ ሪፖርት አንቀጽ ፫፻፲፭

11. ענין זה הוטה לטענה וב' ישראלי, אחד – ראה אמרד של הרב טברוש שנגין בז' – הא אמר שבל יהוד זעיר ליטר בעשרה בתוכה.

12. לפ' וכן אק (הערה לא לעיל). גם גוטstein של' באיזות הביבה מאש ואון.

13–16. הוא אמר שכיל יהוד זעיר ליטר בעשרה בתוכה.

三

מוסעות ראשית. נדרה שהם מונחים שארבעת העצומות והמעניות את ההוורנות הם בבחינות קדושים. ואין לשנות בהם כמלוא הגימה. אבל האמתה היא, שרב פפא ורבים מגאנן בבל רוא בקיים צומחות אלה — פרט להשענה באב — רשות רוא הובא!⁴ ענית. ונדרה שהם גורסים שמאנו החרובן לא גנורו שום צומה זיכרון. ולדיא: כבר הראינו לעיל שהഫיסה כואת אין לה סימגנון. ולבסוף. ונדרה שהם סבורים שמכיוון שככל הטרגדיות המאוירות יותר שפדר אמת העם היהודי מוחוריות לעומת ההרבענות, יש למלוא אותן בתרן אחד מיימי העזם המעניות את ההוורבן. אבל גם בעניין זה ראיינו כבר ששהש"נ ובמי דורה בגורות רח' והט"ט "הורבן שלישיש". שוקל בגוראות לשני ההוורבות הקדומים והוא ליום צום

לאמחר של דבר טעונים מהסתג הזה אונס אלא סטמן לבעיה עומרקה ורعنית בהרבבה. הרבנים הללו לוקים בשיחוק ההלכתי שאור ביהודים מרבים מא הדאמציגפצעיה. אלה הושניהם מכל שינוי או חידיש הלכתה. אך אם מדורב בשינוי מוץך לגמור מבחןינו הילכית.⁴² ובנו תם. אחד מגדולי הפסוקים בתורת עמנואל⁴³ לא חשב. כשיעץ מול אסוח

זהו מושט וזרבורי של רב מפא אכובלי, ראש התנועה "יח ע"ב" בראה רשי שם. רשות למלנילה הי"ע"ר" אל

JUAN KROCHINA, M.D., San Francisco, California
W^X: The Seventy-Fifth Anniversary Volume of the JQR, Philadelphia 1967, pp. 448-449.

42

5

שלהתודען אל התיקרים ההייסטרים ההלכתיים הילגלו, וכן לשוב ולשלקל או-אלו הדעתו וופתו שהעלול למכירה השאה. בשנים האחרות קובע רבנים מסוימים שעליינו לזכור את השואה בתשעה באב³⁸. הם טוענו שמהר לנו להזכיר את הרובן הוא ממן שהראה עדרין גבאות, ואך מעז פננו — וזה שוטב לו השתקה. — לההה כואה לכאבם דברם לדורות? והרי הצעעה הזאת עולגה בכל חתמו שפללו, בזמן שאנו מילוכבים בעוגותינו ובפצעינו, ולים וריקים מן ההוראה וערומים ישועה קሪלן, ההון איש (1953–1878). הוא נשאל אם צום חדש לאמר ציבור ודו-שות בימי זיכרון.³⁹ בוטי קיזוּוֹ לגבישו וזוכל למלצוא במכבתה שכבת ר' אברהם ישבה קריילן, ההון איש (1953–1878). הוא נשאל אם צום חדש לאמר ציבור ודו-שות בימי זיכרון.⁴⁰

קובע העניה לדורתו הוא בכלל מצוח דרבנן. ומה שישי ראת השאה בתשעה באב כדי שהשתתפות ברכירון והההה כואה לכאבם ובריטם מרים ליכר שואה עטמו היה מיניע עזים. וכך מיט לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' שואה עטמו היה מיניע עזים. וכך מיט לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' Conservation Judaism. וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴¹

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לזכר את הרובן. ומה שישי ראת השאה להרבה גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' שואה עטמו היה מיניע עזים. וכך מיט לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴²

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴³

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴⁴

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴⁵

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴⁶

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴⁷

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴⁸

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁴⁹

הרב מחים מיכר במאמר קצר בעומס, בדור 3, מט (השליל השני), מילוי לילא גאנטס, בדור 3, מט 3, קרכ' מהוותה בדור 2, חוברת "לוב מלובייערטס". וכאן פסק הרוב מהש פינשטיין, עט' (עמ' 17).⁵⁰

כבודם של ובנים אלה במקומם מותה, אבל אין ספק שהישם מבוטה על כמה הנחות השאה, והшиб:

לדורות ליכר קדרות אירופרי והכן אחים יהודים הונצחים נשלח לאטיניה ומשם המשלחתם אס מותה. לעבר לארץ ישראל בתקופה של כיבושם של ירושלים על ידי צבאות צדוקים ומרוקדים. ערך איסידור רוזנשטיין ב*האנציקלופדייה העברית* מציין כי:

“דובנינס הראים במחינה הוגראא” קבעו תעה ציבור לכל יהודי דובנין. העומק והעומק אבן ווינו און ווינו לא ממעשען...”
הונגריה בכ' בסיוון תשע"ג (1946) “על הדינה ישראלי בנו מדינתנו משנה הרשות והלאה... היד ועל הריסט בת כנסיות בטה מרשות וכליין ספרי תורה ואשר ספרדים קדושים”. שם קם הדעת הורבת מיהדות הכללת סלחות ליום י' בערך.

לכן עבשו שהיא ל"ז שנה אחר האסון הנורא הרו ציריכים להתאסך בראש העם. הדרמירים והרבנים ביחיד עם גודלי רח' אשישובות, לא תפס עצמה ראל-בלעטש יומן חנינה רימן אבל. لكنון וילספור עעל ההוורקה הנוראל שקיירה לעם ישראל... ורטהן מגילה במורה מגלה אכה, שתיתיה נקאה באביהם זה ולמסרו אזהר דורות עד שד ישיבת צדקה נוינקם דם אחים הדשפן.¹⁴

הרב גוטה דיטו טרברג המשאות מילגוזניץ בראדז'וב. רצינו לאחרונה שתקי
העיר ציביר מינדרה ניכר וושאנה ציינאי. יוס הראבדוּתו של היטלַב. גודה היטוֹן
לע"ז גוטר ליגט ציון העזם היה יכול להשתקע עמו השם על משלוח שיטר וטול מילגַז
שטיינְר, הרב אב' יורייס רב אורתודוקס בנו יירוק. החיצי לאחרונה ליצטם בימים הרשווא
ונפערת, רב מס' סופר, הרב אב' יורייס רב אורתודוקס בנו יירוק.

וונחה רואי לשלאל: ומה רצוי לצאת ביום השוואה? מה יש בהענין שהחסר בתקס אחר? מחד יש בהענין שמתאמים במיוחך לכוריות הראהה? יש לשלהם תושביה לשאלות אלה: לעיל.

הרב שמעון אמרתוקסיסים שלא והשוו להדגיש ויאמר יוכון לזכור קורובנות השואה.
למנין היה רבנים אמרותוקסיסים שלא ויאמר יוכון לזכור קורובנות השואה.
למשך בஸתרה אבוחינו ולהכרי עליום השואה כעל תענינה ציבור "לעצמנו ולדורותנו,
לבנים ובנבי בנים".

ויאמר יוכון לזכור קורובנות השואה.

הרב שמעון אמרת, ניגול שאה, כתוב בשנת תש"ח:

ועוד בדורות רבה של רושה הצענו או שגדלי יקבנו יום אבל מירח לכל
העם. וכל ישראל בכל מקומות מושביהם יונגו ריעי אבלים באמרת קרייש...
הצענו או גם יום אבל לאדוננו עד היום הדבר לא הוκע...
הרב יצחק הלוי הרցוג. רבה הראשי של היישוב באור'ישרל. נשל אל תשי'...
אם מותר לקבוצת ים יוכון או ים קידיש כליל ליהודי איטליה והוא השיב בהיוכן.⁴³

הרב יהיאל יעקוב ויינברג. אחד מגדולי הפסוקים שעלה הרבה השואנה, רמן בצדקה
בקביעה יום יוכון לחילוי השואנה.

לדעתי ראוי לקובע יום אבל וויכרין מוחוד יותר ובני וקרובי ישראלי שגדנאות ועתה ושותה עלי קידוש השם. ולחכבר ביום זה נשותיהם של קדושים אלה. צורכים אוננו לעשות כל מה שומם כבודם של הקדושים בלבד. הדרות הבאים שליא ישבחו מה אבד לעמנו בזמנן שהושך והרשעות הרגאותית בסה

לברתנות רגשות תחומיים ייחודיים של ריאליות אידיאלית, אוניברסלית.

הדרה מזאת, הרו רבנים אורתודוקסים שהתרו או מתמכרים בדעותיהם
שונם כדי ליבור את קרבנות התשואאה.⁴⁴

לובב קדרושי והשוארה יוקנוצה אתה של רבנים אך גורה העווה איבוד כוותא.

卷之三

הרב יצחק הילו הרצעג. ש"ר היל עזקה, אבן העורה, חלק א': ירושלים תש"ג. סימן כ"ח.

הרב יהיאל יעקב ווונברג, שידי אש, תלמיד כב, ירושלים תשלי"ז, בהעשרה ל-^{ט' ט' ט'} מס' 144.

כ"א בימי ליכר מורי הגדאות, בכ"ז בסיוון ה'תרכ"ה פרשה חיקת ליכר ספרדי שונרטו. בתשע
כ"ב בימי ליכר מורי הגדאות, בכ"ז בסיוון ה'תרכ"ה פרשה חיקת ליכר ספרדי שונרטו. בתשע

אָבֶן, וְכֵן יְהוָה אֱלֹהִים, פָּרָעָה.

אוֹנוֹבָרְסָטָאֵי, כ"פ שָׂהָא צַעַד לְהִיאִת, הַגְּבָהָא עַלְגָּוֹן לְהִכְּרִין עַילְמָדָה הַכְּלָל וְעַנְתָּא עַבְרוֹת
לְכָל וּבָרָךְ. זָאת עֲודָה, שָׂהָא מַקְרְבָּח אֶל שְׁשָׁת הַמְּלִילָוּנִים, תְּקִנָּה
שְׁבָהָיָשׁ לְאָסֹר עַל קִיּוֹם הַהֲנוֹנוֹת, הַשְׁתָּפָות בְּמוֹעֵד בִּירְדָה, תְּסִפּוּת
וְכִינְזָעָה בְּאַלְמָנָה, נְכָרְנִיָּה כְּבָשָׂר וְדַשְׂאָה לְאֵיסָקָה מְהֻרָּנוּ בְּנַדְרִינוּ יְצָרָרָל
מַדְעָה שָׂהָא בְּשָׂוֹן, וּבְכָל נְסָץ לְהַבְּטָה שָׂהָא לְעַלְמָן לְמַשְׁנָה.

ל驶ערת הורבן

ELLEN KELLY

2

יעוס המשמעות בכלל הדגש על מושגיהם. מושגיהם ימיון
העדר הבוינה והושטממה. בוחנים הילוגיים רוחה החושת גזרה ויכור כלפי
בוגדים. ואננו כורדים לדבר על דרכם באהותה. והוא הווים איהם אויהן. ואנו
בגלות. איןנו חווים את ההוורב בה הוא אותו אבותהן. ואנו נאכלו קולות.
זה. ונשמעים אצלינו לא עצם אה רויים. לאור העונדרה ששוב איןנו חיים

לפי נספח תרילו יונט' הגמורת כהסתפת לבוכנה במתה יהודים, בעמירותה ממנה באהב. עזיז'ה
הצעעה המעכנתה של יהונתן להדרה של הורה מחותה קינהו להשעה באב, (ושב"ח)
עיברבעאתה:

יעין: ביל גולדמן כחבים ר' – חורבון ותילישות (עמ' 365-367). אמר דן ברל בושבota
הדור. שאותם ליעיל.

הנדרש לילימורי יהודות ורשות ראש ההגלחה של גאלינוק הונתס והוא סגן דריין בושאן.